

CINCIZECI DE PREDICI POPULARE

de

Arhimandritul IULIU SCRIBAN

Superiorul Capelei „Principele Mihail Sturdza”
din Baden-Baden

Ediția a II-a

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
2017

Cuprins

Prefață la Ediția I	11
Prefață la Ediția a II-a	21
<i>Predică la Duminica Tomii</i>	
Credința în opunere cu necredința	23
<i>Predică la Duminica Mironosițelor</i>	
Rolul femeii în creștinătate, cu aplicație la rolul ei și în societate	34
<i>Predică la Duminica Slăbănogului</i>	
Despre căutarea bolnavilor	41
<i>Predică la Duminica Samarinenței</i>	
Despre cult	49
<i>Predică la Duminica Orbului</i>	
Vindecarea spirituală a omului și munca neîncetată a creștinului în calea Domnului	57
<i>Predică la Joia Înălțării</i>	
Despre Testamentul Domnului Hristos către urmașii Săi, de a-I răspândi Numele și învățătura	63
<i>Predică la Duminica Sfinților Părinți</i>	
Despre dărnicie	70
<i>Predică la Duminica Pogorârii Duhului Sfânt</i>	
Prin viața noastră trebuie să mărturisim pe Hristos	76
<i>Predică la Duminica I după Pogorârea Duhului Sfânt</i>	
Despre indiferentismul religios	83
<i>Predică la Duminica a II-a după Pogorârea Duhului Sfânt</i>	
Nu e destul a ști legea, ci a o și urma	90
<i>Predică la Duminica III-a după Pogorârea Duhului Sfânt</i>	
Datoriile către suflet	97
<i>Predică la Duminica IV-a după Pogorârea Duhului Sfânt</i>	
Datoriile părinților către copii	105
<i>Predică la Duminica VII-a după Pogorârea Duhului Sfânt</i>	
Despre defăimare	112
<i>Predică la Duminica IX-a după Pogorârea Duhului Sfânt</i>	
Despre păcate	122
<i>Predică la Duminica X-a după Pogorârea Duhului Sfânt</i>	
Despre Rugăciune	134

<i>Predică la Duminica XI-a după Pogorârea Duhului Sfânt</i>	
Învățătura despre Împărăția cerurilor	144
<i>Predică la Duminica XII-a după Pogorârea Duhului Sfânt</i>	
Datoriile către cei săraci	149
<i>Predică la Duminica XIII-a după Pogorârea Duhului Sfânt</i>	
Despre Biserică	160
<i>Predică la Duminica XIV-a sau XXVIII-a după Pogorârea Duhului Sfânt</i>	
Caracterul adevăratului creștin	170
<i>Predică la Duminica XV-a după Pogorârea Duhului Sfânt</i>	
Despre dragostea către aproapele	177
<i>Predică la Duminica XVI-a după Pogorârea Duhului Sfânt</i>	
Despre lene	188
<i>Predică la Duminica XXI-a după Pogorârea Duhului Sfânt</i>	
Parabola Semănătorului	196
<i>Predica la Duminica XXIV-a după Pogorârea Duhului Sfânt</i>	
Datoriile copiilor către părinți	204
<i>Predica la Duminica XXVII-a după Pogorârea Duhului Sfânt</i>	
Buna-creștere a copiilor	210
<i>Predică la Duminica XXX-a după Pogorârea Duhului Sfânt</i>	
Despre furt	218
<i>Predică la Duminica Vameșului și Fariseului</i>	
Despre mândrie	225
<i>Predică la Duminica Fiului Risipitor</i>	
Despre risipă	232
<i>Predică la Duminica Lăsatului sec de carne</i>	
Judecata viitoare	238
<i>Predică la Duminica Lăsatului sec de brânză</i>	
Despre beție	243
<i>Predică la Duminica I-a Postului Mare (Duminica Ortodoxiei)</i>	
Despre cinstirea sfințelor icoane	250
<i>Predică la Duminica III-a din Postul Mare</i>	
Despre ce înseamnă a-ți lua crucea și a urma Domnului	257
<i>Predică la sărbătoare Sfântului Gheorghe</i>	
Despre statornicie	263
<i>Predică la Sfinții Apostoli Petru și Pavel</i>	
Despre mânie	270
<i>Predică la Sfântul Ilie</i>	
Despre dreptate	277
<i>Predică la Schimbarea la Față</i>	
Mulțumirea creștinului care urmează legea Domnului	284

<i>Predică la Adormirea Maicii Domnului</i>	
Despre frica de Dumnezeu	289
<i>Predică la Nașterea Maicii Domnului</i>	
Despre ispită	296
<i>Predică la Înălțarea Sfintei Cruci</i>	
Comuniunea creștinului cu Hristos	304
<i>Predică la Sfânta Paraschiva</i>	
Despre înțelepciune	309
<i>Predică la Sfântul Dumitru</i>	
Despre lăcomie	316
<i>Predică la Intrarea în biserică a Maicii Domnului</i>	
Despre blândețe	324
<i>Predică la Sfântul Nicolae</i>	
Despre zgârcenie	331
<i>Predică la Nașterea Domnului</i>	
Despre cuvântul lui Dumnezeu	339
<i>Predică la Sfântul Vasile</i>	
Despre minciună	346
<i>Predică la Sfântul Ioan Botezătorul</i>	
Limita respectării cuvântului dat și al jurământului.	
Pocăința	354
<i>Predică la 30 Ianuarie – Sfinții Trei Ierarhi</i>	
Despre răutate	361
<i>Predică la Bunavestire</i>	
Însemnătatea acestei zile și învățăturile morale ale ei	368
<i>Predică la Duminica Floriilor</i>	
Despre curăția sufletului	374
<i>Predică la Duminica Învierii</i>	
Bucuria pe care trebuie s-o simțim la ziua Învierii	380
<i>Predică ce poate fi ținută oricând</i>	
Nu e destul a zice: De asta vin nenorociri,	
fiindcă lumea s-a îndepărtat de Dumnezeu;	
ci trebuie a ne și îndrepta	385

Memoriei moșilor mei,
Arhieriei Filaret și Neofit Scriban

AUTORUL

PREFAȚĂ LA EDIȚIA I

În mișcarea care din ce în ce mai mult se accentuează: de a pune Biserica în stare să-și reia rolul său natural de moralizatoare a societății, fiecare din cei ce-și devotază activitatea Bisericii, simte nevoia de a pune umărul la lucru sau, cel puțin, a-și spune cuvântul său. Se simte că, în România, Biserica e departe de ceea ce ar trebui să fie, că, menținându-se numai pe terenul ritual, ea nu îndeplinește sarcina pe care Hristos i-a încredințat-o, că pedeapsa canonului apostolic, care legiuiește ca tot clericul să învețe pe popor, oricând o poate atinge.

Cel dintâi și mai vechi mijloc – dar nu singurul – de-a ieși din această stare e predica. Atâta s-a vorbit și s-a scris în această chestiune, și de laici profani, și de laici teologi, și de clerici, că parcă e banal să mai revii. Totuși, nu e de prisos să tot bați aceeași cale, să tot repeți aceleași adevăruri, dacă ele, cu toate că pentru noi sunt banale, n-au trecut în practică, n-au convins pe toți și mai este încă până să vedem, visul cu ochii.

Pentru acest motiv să ne obosim și să nu ne plictisim de a o tot recomanda și trâmbița. Când, în această direcție, noi avem exemplele mari ale Sfinților Părinți, nici nu trebuie să mai căutăm a justifica necesitatea predicii. Noi trebuie să-i urmăm, și nimic mai mult. Singurul lucru de care avem a ne rușina e că activitatea noastră e mult mai prejos decât a lor. E uimitor și nenatural ca azi, după mai mult timp de existență, azi, când condițiile de trai sunt mai ușoare, azi, când siguranța personală e garantată, activitatea să fie mai puțin intensă decât atunci când aceste condiții fericite lipseau și când arbitrariul

administrativ împiedica Biserica de a se arunca cu trupul și sufletul în brațele ocupațiilor sale morale.

Aceasta ne dovedește că condiția primordială a oricărui progres, și mai cu seamă a celui bisericesc, e una singură: *dragostea înflăcărată, devotamentul fără margini, entuziasmul nestins și nelimitat pentru instituția căreia îți închini activitatea*. Fără această condiție, nici un progres nu e posibil. Ea e temelia și toate celelalte condiții vin pe urmă.

În Biserică, acest lucru trebuie predicat la infinit. Ea e cea dintâi instituție care are nevoie de împlinirea nelimitată a acestei condiții. Cauza e că Biserica e numai forță morală, și, prin urmare, forțele morale ale omului în sânul ei trebuie împinse până la extrem.

În timp ce în celelalte instituții e de ajuns ca omul să fie *corect*, în Biserică se cere ca el să fie *apostol neobosit*. Prin viața corectă duci înainte cu cinste o sarcină publică, o moștenire morală, dar nu-i adaugi nimic nou. Prin apostolat însă electrizezi inimile, le atragi și mărești depozitul încredințat ție.

Aici este cheia priceperii pentru care creștinismul a învins lumea: el a avut apostoli în slujba sa. El a avut nu atât oameni de calcule, cât mai cu seamă oameni de simțire și devotament.

Am ajuns la explicația căutată: dacă Sfinții Părinți, cu toate condițiile sociale defavorabile, erau neosteniți în predicarea depozitului sacru încredințat lor, cauza e că într-înșii ardea focul nestins al dragostei și devotamentului până la sacrificiu pentru cauza măreață a creștinismului. Că acest lucru e adevărat, reiese din faptul că la noi astăzi, cu toate condițiile sociale mai favorabile, nu ne mai putem aștepta la o activitate răsunătoare ca a Sfinților Părinți, fiindcă suntem departe de a fi stăpâniți de focul sacru de odinioară.

Prin urmare, lucrând în sânul Bisericii, orice vom spune și de orice vom fi preocupați, să nu pierdem din vedere și să nu încetăm a afirma că suflarea de viață, nervul vital, principiul inițial al activității sincere pe terenul religios este *dragostea fără*

margini pentru ideea în serviciul căreia te-ai pus, dragostea împinsă până la sacrificiu, dragostea al cărei perfect și etern panegiric l-a făcut Apostolul Pavel¹.

Fără aceasta – adică fără dragoste –, orice activitate a noastră e stearpă, fiindcă nu este sinceră și nu pornește din prisosința inimii. Lucrul acesta este atât de adevărat, că nu mai este trebuință să-l argumentăm. Un singur cuvânt vom spune: că s-au văzut bărbați învățați, dar care, lipsiți de dragostea către Biserică, nu i-au fost de nici un folos², ba poate i-au și stricat, și și-au cheltuit munca și învățătura în pământ străin de Biserică.

Biserica e o instituție pur spirituală. Instrumentul și arma sa, cuvântul, și toată această activitate de care am vorbit până acum este utilizarea acestei arme. Momentan, Biserica nu poate face altceva. De dorit ar fi să întrebuințeze exemplul, punându-se în fruntea operelor filantropice și de moralizare socială. În timpul de față e greu de făcut acest lucru, deoarece mai întâi Biserica însăși are nevoie de o mai sănătoasă îndrumare morală, și-al doilea, poziția materială șubredă nu-i permite decât într-o infimă măsură să ia singură inițiativa operelor filantropice.

Cuvântul, această armă nebăgată în seamă, dar mare în efecte, e singura noastră armă actualmente posibilă. Biserica nici nu face altceva în fiecare zi decât a se folosi de ea. Dar, rostind aceleași fraze neîncetat, omul ajunge să le pronunțe automat, aproape fără să le simtă, mai cu seamă când nu pricepe sensul lor. E nevoie de o imperioasă varietate în slujba liturgică, și această varietate ne-o dă predica.

Ea e și mai necesară pentru ascultători, care, văzând întotdeauna același mers al slujbei, același mecanism, se deprind cu aceasta și nu-i mai dau atenția cuvenită. Dacă ar pricepe rostul slujbei, desigur ar fi mai simțitori. Dar acest rost și lămurire nu li se poate da decât tot prin predică.

¹ Cf. I Corinteni 13.

² Teofil de Alexandria, care l-a persecutat pe Sfântul Ioan Gură de Aur.

Care e, oare, motivul ascuns al faptului că lumea, cea atât de indiferentă în tot cursul anului, vine cu atâtă râvnă la biserică în Săptămâna Patimilor și la Înviere? Eu cred că acest motiv e faptul că aceste sărbători vin numai odată pe an, sunt rare, deci înseamnă o diversificare, față de uniformitatea serviciului din tot cursul anului.

Prin urmare, iată atâtea motive psihologice ale necesității predicii:

I) Uniformitatea sfintelor slujbe din duminicile și sărbătorile din timpul anului, care cer o diversificare, spre a trezi mai mult interes în creștinul care se află prezent.

II) Chiar clericul liturghisitor simte trebuință să adauge o notă nouă a sa, personală, în slujba aceasta pe care de atâtea ori a îndeplinit-o și din care atâtea impresii a cules, săvârșindu-o sau meditănd asupra sa. Varietatea e necesară preotului însuși, fiindcă, omenește și științific vorbind, e natural ca o relaxare să se producă în sentimentul cu care el săvârșește slujba liturgică, dacă o săvârșește des. E natural să officieze cu mai multă inimă acel ce servește mai rar sau care officiază slujbe rare și deosebite, ca a Învierii, care vine odată pe an.

În aceste împrejurări e necesară predica, nu ca necesitate distractivă, ci pentru trezirea interesului și atenției în credincioși, precum și ca motiv de noi simțiri și înviorare a activității preotului.

Dar predica mai este necesară și din punctul de vedere pur religios. Biserica e instituția al cărei rol e de a asigura fericirea veșnică a credincioșilor în altă lume și a întări purtarea morală a lor în viața pământească. Spre a ajunge acest scop prin bărbații săi mari, ea întotdeauna a întrebuițat predica, supunându-se cuvintelor lui Hristos: *Mergând, învățați toate neamurile*. Ceea ce Sfinții Părinți și alți bărbați însemnați au făcut e pentru noi exemplu și îndemn de a face tot așa. Poporul trebuie învățat, iar predica e unul din mijloacele de a atinge

acest scop. Printr-o predicare generală a întregului cler s-ar putea forma educația duhovnicească a poporului, care acum lipsește cu desăvârșire.

Prin urmare, pe lângă o necesitate psihologică, mai este o necesitate religioasă de a învăța poporul. Viața duhovnicească nu se învață doar săvârșind în fiecare săptămână aceleași acte înaintea poporului. Aceasta e identic cu a-i citi în fiecare săptămână dintr-o carte în limbă străină. Ori de câte ori i-o vei citi, până nu i-o vei traduce, n-o va pricepe. Tot așa cu slujba liturgică. Trebuie să i-o explici poporului ca să o priceapă. Din această cauză – exemplul uimitor că poporul stă mai atent la citirea Cazaniei și mai indiferent la alte acte mai însemnate. Cauza? Cazania, datorită simplității ei, o pricepe fără explicație, însă celelalte acte, precum ieșirea cu Cinstitele Daruri, nu.

Dar chiar unui preot ce îndeplinește cu inimă sfintele slujbe, neștiința poporului îi poate fi penibilă – în timp ce sufletul său se consumă în cele mai curate și înalte simțiri, poporul va sta indiferent, și atunci va simți necesitatea de a-l face să fie în aceeași simțire cu dânsul.

Prin urmare, și din punctul de vedere religios, două sunt motivele care ne dau impuls spre predică:

I) Poporul, pe care avem datoria a-l învăța, fiindcă o Biserică care nu îl învață pe popor adevărata și nesuperstițioasă închinare de Dumnezeu nu este Biserică. Pe lângă aceasta, îndrumarea oamenilor pe calea vieții morale e încă o însărcinare pe care Mântuitorul Hristos a dat-o Bisericii. Citirea Evangheliei și a Epistolelor Apostolice îi sunt material nesecat de lucru, în acest sens. Nefăcând aceasta, se îndepărtează de datoria impusă ei de Hristos, datorie consacrată prin uzul Sfinților Părinți și care, chiar fără asta, a ajuns obligatorie prin forța împrejurărilor.

II) Ortodoxia cere ca aceeași simțire să îi pătrundă pe toți membrii Bisericii – preoți și credincioși. Preotul, mai mult sau mai puțin, pricepând înălțimea actelor pe care le săvârșește,

simte oarecare emoție duhovnicească. Această simțire însă e mai intensă atunci când o împărtășesc toți membrii unei adunări. De aici, necesitatea ca preotul să lămurească înălțimea actelor religioase, să le miște inima, și aceasta n-o poate face decât prin predică.

Este încă un punct de vedere, și pe care împrejurările l-au făcut azi cel mai important: punctul de vedere social. Curentul democratic a întărit în țara noastră tendința de luminare a poporului. În timpul de față, ea e pusă serios în practică prin legi, circulare ministeriale, activitate didactică, corpul sanitar, prefecti, societăți de răspândirea culturii în popor, ca „Viitorul”, „Steaua” etc. Dar, în toată această mișcare, cea căreia mai natural îi revine această sarcină e Biserica. Ea e depozitara celei mai mari *filosofia poporului* și nimic n-ar putea rivaliza pe acest teren cu o Biserică așezată pe temelii trainice.

Din aceasta cauză, de pretutindeni s-au ridicat glasuri, cerând ca Biserica să intre la lucru. Dacă ea n-a răspuns cu aceeași tărie apelului care i s-a adresat, cauza trebuie căutată în multiplele împrejurări materiale și mai cu seamă morale, în care se află Biserica. De această situație, nu ea e de vină. Se află așa cum oamenii, poate neintenționat, au făcut-o. Ea a fost îngrijită mai puțin decât alte instituții, de aceea e nedrept să-i cerem mai mult decât i s-a dat. Totuși n-au lipsit voinețe energice, glasuri vesele care au răspuns cu mulțumire apelului ce se făcea Bisericii. Mulți au vorbit, au scris despre această stare. Unii afirmău necesitatea ca Biserica să lucreze pentru ridicarea economică a poporului; alții, pentru ridicarea morală; alții propuneau ca preotul să-și reverse activitatea spre chestiunile morale patriotice. Toate tendințe bune, care, contopite, dădeau un buchet frumos, reprezentând un program de activitate pastorală.

Mai cu seamă s-a afirmat părerea ca preotul să se ocupe cu chestiunile de morală practică, și cu drept cuvânt, căci viața morală e fundamentul vieții duhovnicești. Vorbim aici de preotul

de la sat, fiindcă celui orășenesc prin, firea lucrului, îi e rezervată mai mult ocuparea cu știința teoretică.

Stăpânit de aceste idei, convins de faptul că Biserica e cel dintâi factor în marea operă a moralizării sociale, doritor de a da un răspuns apelurilor care de nenumărate ori se adresează Bisericii, chemând-o la lucru, prezint publicului aceste cincizeci de predici, pe care le consider ca partea de muncă a unui fiu al Bisericii, drept răspuns la opera la care această instituție e chemată.

Știind unde bate curentul de azi și ce leacuri trebuie să utilizeze Biserica, eu am alcătuit aceste predici numai din perspectivă morală. N-am avut altceva în vedere decât să combat viciile de la sate și să prezint în culori vii frumusețea virtuților creștine întrupate în oameni.

M-am mai silit să fac ceva în care nu știu dacă am reușit. M-am silit să îmbrac aceste predici într-o limbă înțeleasă și cu oarecare farmec literar. Alții se vor pronunța dacă am reușit, și aș dori să facă asta fără înconjur.

Un autor întotdeauna, mai înainte de a face o lucrare, o îmbracă cu tot felul de calități și o vede în imaginația sa [ca fiind] foarte strălucită. Dar, după ce a făcut-o și citit-o, rămâne nemulțumit. E greu să ajungi înălțimea pe care o văzuseși în imaginația ta. E vechea poveste a lui Michelangelo, care, privind statuia lui Moise făcută de el, a zvârlit cu dalta în ea, de nemulțumire.

Astfel sunt eu cu predicile mele. Altfel le văzusem, și altfel sunt. Totuși eu mi-am pus inima lucrându-le, și dea Dumnezeu să miște și ele multe inimi.

Dar nu e imposibil ca ceea ce e slab să mi se pară de valoare și ceea ce prețuiește ceva să mi se pară slab. Un autor e foarte expus la astfel de miopii. Autorul mai este și egoist, și ține la lucrarea sa ca la un copil al său. Și se știe că mulți părinți au copii urâți, și tot li se pare că-s frumoși. Cauza e că ei îi văd mai mult cu ochii sentimentului decât ai rațiunii, iar autorul, ca un

tată intelectual, suferă și el de aceeași miopie. Pentru acest motiv mă feresc de a formula vreo judecată despre predicile mele. Aș dori însă ca, în schimb, să mi le judece alții – precum revistele teologice – cât de serios și nepărtinitor.

În compunerea acestor predici, am evitat mult să nu cad în păcatele observate în alte predici. M-am ferit ca nu cumva să îi las reci pe ascultători, cum pe mine m-au lăsat alții. M-am ferit de abuzul de culoare scripturistică, care, în loc de a împodobi, întunecă multe predici, tocmai fiindcă e abuz.

În compunerea acestor predici am simțit o mare greutate în faptul că toate predicile pe care le aveam la îndemână erau pentru auditorul cult, iar eu îmi compuneam predicile pentru poporul de jos. Din această cauză, lucrarea mea este aproape originală. Din aceste predici, cel mai mult e al meu și foarte puțin e lucru străin. După ce cercetam toate cărțile pentru scrierea unui subiect și după ce vedeam că niciuna nu se potrivește cu condițiile noastre românești, că niciuna nu se ocupă cu lipsurile vieții noastre de țară, eram nevoit să le las pe toate și să pornesc brazdă nouă.

Aveam predici minunate, ca ale lui Segneri, din care am luat unele exemple și crâmpie. Dar erau departe de a mă ajuta în lucrarea mea, fiindcă sunt adresate unui public prea cult, bogat și a cărui educație religioasă e mult superioară, nu celei a țăranilor, pentru care scriam eu, ci chiar celei a publicului nostru orășenesc.

Pe lângă aceasta, toate lucrările pe care le aveam la îndemână, afară de una, erau romano-catolice. Și, măcar că nu aveam a mă împiedica de diferențele de doctrină, dar coloritul mistic cu care romano-catolicii își îmbracă cuvintele adresate poporului mi le făceau mie de puțin folos pentru o lucrare realistă.

Singurele predici ortodoxe pe care le aveam erau ale lui Filaret al Moscovei, trei volume în traducere franceză. Dar și acesta parcă dăduse mâna cu romano-catolicii, și, neținându-se pe terenul realismului, m-a adus în imposibilitatea de a-l putea

utiliza. Din toate predicile lui, n-a trecut în predicile mele mai mult de o pagină, sau cel mult două.

Între predicile ortodoxe nu mai pun pe ale Arhiereului Neofit Scriban, fiindcă n-am luat din ele decât vreo șase rânduri, puse și acelea între semnele citării. Am avut ca principiu să nu mă folosesc de izvoarele românești, care, deși nu le-am cercetat pe toate, totuși câte mi-au căzut în mână, mi-au părut slabe. Singurele mai de valoare și care pot fi comparate cu predicile străine sunt ale Arhiereului Neofit Scriban, predici laudate și de alții mai competenți decât mine – și pe care n-aș fi avut curajul să le laud singur, fiindcă aș fi fost acuzat de părtinire către neamuri.

Dar nici de aceste predici nu m-am folosit, fiindcă-s tot pentru public cult...

Din aceste cauze, m-am rezumat la propriile mele puteri, ceea ce la urma urmei m-a bucurat, fiindcă m-a învățat să nu mai recurg la altul acolo unde puteam lucra singur și mi-a dat mulțumirea de a avea o lucrare aproape originală. Iată izvoarele avute în vedere la compunerea acestor predici:

1) *Quaresimale de Segneri*.

2) *Sermonie istruzioni popolari pel tempo presentedel Rev. P. Villard*, Torino 1904, Tipografia pontificia. Din această operă, care constă din patru volume, n-am utilizat decât pe cele două dintâi, fiindcă al treilea mi-a venit prea târziu, iar al patrulea n-a apărut încă.

3) *The Christian life by the Right Rev. Ashton Oxenden*, Longmans, Green and Co., London 1899.

4) *Méditations sur les principales obligations de la vie chrétienne*, par l'abbé Chénart, Librairie d'Adrien le Clerc, Paris (anul lipsește), vol. I.

5) *Cinquante-deux homélies*, par l'abbé Gaussons, Librairie d'Adrien Le Clerc, Paris. Acestei lucrări îi datorez jumătate din predica despre parabola semănătorului.

6) *Considérations sur divers points de la morale chrétienne*, par De la Luzerne, Librairie de Périsse Frères, Paris 1862, vol I, II. Dar această lucrare distinsă nu mi-a căzut în mână decât după ce lucrasem 32 de predici, așa că mi-a fost de puțin folos.

Afară de aceste lucrări am întrebuințat și altele, dar care, fiind întrebuințate prea puțin, le-am însemnat numai sub linie, la locurile respective, acolo unde le-am utilizat.

În sfârșit, dacă aceste predici au ieșit de sub presă, se datorează domnului³ T.I. Protopopescu, licențiat în teologie, care dintr-o nobilă și creștinească simțire s-a oferit să-mi tipărească aceste predici, care altfel cine știe când ar fi văzut lumina zilei. Această laudabilă faptă și rar exemplu cu nimic nu se poate plăti decât numai cu recunoștința noastră și neuitarea celor ce vor învăța poporul prin aceste predici de a-l pomeni în rugăciunile lor și înaintea oamenilor, spre a lua și alții îndemn de aici să facă tot așa.

Iuliu Scriban

Via Cozmoaia, com. Bucium, jud. Iași.

Sfântul Ilie, 1904

PREFAȚĂ LA EDIȚIA A II-A

Înfățișându-mă publicului cu această nouă ediție, îndeplinesc o vie dorință a mea și o cerere a multora. Într-adevăr, întâia ediție, apărută pe la sfârșitul lui octombrie 1904, nu se mai putea găsi la aceeași dată a anului următor, deși apăruse în 2000 de exemplare. Multe cereri, din țară și de peste graniță, venite după această dată, n-au mai putut fi satisfăcute. Din cauza asta mulți mi-au cerut o nouă ediție, și era s-o scot de anul trecut, dacă nu m-aș fi izbit de scumpetea tiparului. Dar dădu Dumnezeu de se întemeie anul acesta tipografia „Neamului Românesc”, și prețurile sale mici îngăduiră o nouă tipăritură.

Față de cea trecută, ediția de față e un progres. Mai întâi, mi-am putut îndrepta greșelile de tipar, care cu duiumul s-au strecurat în ediția trecută. Al doilea, e îmbogățită cu zece predici noi. Al treilea, citatele biblice sunt indicate mai precis, fiindcă am dispus de mijloace literare care la ediția veche mi-au lipsit cu totul – pentru a afla ce Evanghelie e în cutare Duminică sau sărbătoare, n-aveam decât un calendar de P.S. Arhiepiscop Sofronie Craioveanu. Al patrulea, lucrări de unde să pot lua o idee de dezvoltat am avut de data asta din belșug, și citez mai la vale două mai importante, întrebuițate la predicile noi, deși trebuie să spun și aici ce am spus la ediția trecută, anume că lucrările străine nu se pot întrebuița la noi în sens popular, fiindcă ele au în vedere pe omul cult, pe când cu poporul nostru trebuie s-o iei alfabetul, din cauza asta și la predicile cele nouă am fost redus în definitiv tot la mine însumi.

Iată acum cele două lucrări:

Gustav Benz: *In der Gewalt Jesu*, Basel 1907;

J.C. Ryle: *The Christian Race*, London 1900.

A.I.S.

Predică la Duminica Tomei

Credința în opunere cu necredința

Pentru că tu m-ai văzut, ai crezut; fericiți sunt cei ce n-au văzut și au crezut.

(Ioan 20, 29)

Fraților,

După strălucita și înălțătoarea sărbătoare a Paștilor, iată-ne adunați în sfânta casă a Domnului, iată-ne din nou dinaintea altarului sfințit, unde neîncetat se săvârșește Jertfa Trupului și Sângelui sub chipul pâinii și a vinului. Același șir de duminici și sărbători începe a curge de la Paștile trecut și până la cel viitor. Dar fiecare duminică și sărbătoare are însemnătatea ei. Una nu seamănă cu alta! La fiecare învățăm ceva deosebit. Toate însă se aseamănă într-aceea că ne dau învățături mântuitoare pentru suflet, măcar că intrăm într-un chip deosebit.

Iată o învățătură de cea mai mare însemnătate în duminica de azi, pe care Biserica o numește a Tomei, în amintirea Apostolului Toma, care n-a crezut că Mântuitorul a înviat până când nu l-a văzut și pipăit. Evanghelia pe care ați auzit-o ne spune că i-a zis Mântuitorul: *Numai fiindcă ai văzut, ai crezut. Pentru aceea, fericiți toți cei ce n-au văzut și au crezut.*

Cu adevărat că fericiți sunt aceștia. Dar nu e de ajuns, fraților, numai să vă spun acestea. Trebuie să vi le și dovedesc, trebuie să vă aduc la încredințarea că într-adevăr așa este, și nu altfel. Pentru aceasta cer să-mi dați ascultare, să luați aminte la cele ce vă voi spune, cer chiar să aveți dorința de a vă lumina. *Dă-ne, Doamne, această dorință. Trezește în noi graba de a pricepe marea învățătură a Evangheliei. Aruncă în sufletele noastre*

setea pe care numai adevărul tău o poate sătura. Binecuvințează pe cel ce vorbește acestea pentru răspândirea cuvântului Tău. Întărește-l să vorbească pentru tine, Doamne! Fă ca nici unul din cei ce aud acestea să nu iasă nehrănit și deșert.

I

Fraților,

„Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut”, ne zice Mântuitorul. El laudă credința și mustră necredința lui Toma. Aceasta s-o facem și noi. Să arătăm greutățile pe care le aduce necredința și fericirea care este împreună cu credința.

E tristă viața omului care trăiește pe lume fără credință. Viața noastră, dacă are unele plăceri, are însă și greutățile ei. Omului îi trebuie un adăpost, unde să alerge în zilele când nevoia îl copleșește. Acest adăpost este credința. Ea întărește pe om și-l ajută să lupte cu putere în valurile vieții. Care dintre voi, în zilele de mare cumpănă, nu și-a ridicat ochii spre cer, zicând: „Doamne, ajută!”? Câți, în timpuri de suferință, nu și-au găsit alinarea și ușurarea în credința care le înălța gândurile la Dumnezeu? Fericiți cei ce au crezut! Ce fac însă cei care nu cred, cei a căror credință este slăbită? Mare este chinul lor! Și dâșii sunt bântuiți de fel de fel de furtuni. Dar neavând credința, unde să alerge dâșii după alinare? Nicăieri, nicăieri n-o găsesc, și durerea crește când văd neputința de a o ușura. Mulți trăiesc fără Dumnezeu pe lume, dar atunci când cum îi atinge nevoia, se zvârcolesc în dureri, fiindcă dâșii n-au credința care să le dea alinarea cerească.

Fără îndoială, fraților, că nu odată, ci de multe ori, ați auzit cum unuia îi moare soția, și de durere își curmă firul zilelor, altul își pierde copilul, și zdrobit de durere își pune capăt vieții, altul își pierde averea câștigată cu sudoare pentru fericirea copiilor, și, în această deznădejde, își ia viața. Pentru ce toate

acestea? – Pentru că credința lor era prea slabă. Dâșii nu s-au gândit la Dumnezeu cerurilor. Dâșii nu și-au adus aminte de Părintele care stinge focul fiilor și către care poți să-ți versi tot amarul.

Lipsa credinței duce pe om la nenorociri și la pierderea sufletului. Cel fără credință, pentru încetarea durerilor aleargă la sinucidere; cel cu credința, la Dumnezeu. Vedeti ce strașnică deosebire între unii și alții! Sunt mulți care-și iau zilele fără a se gândi că este un Dumnezeu, că lumea aceasta este a Lui și că El e marele ei Stăpân. Dumnezeu nu este nici în cugetele, nici în planurile, nici în casele, nici în inimile lor. În cugetele lor toate intră, numai Dumnezeu nu. Se scoală dimineața și pornesc după treburile zilei, mestecă hrana lor, dar uită mâna care îi hrănește. Vitele chiar ar trebui să-i rușineze, pentru că „boul își cunoaște stăpânul și asinul ieslea domnului său, dar Israel nu mă cunoaște, poporul meu nu Mă pricepe”⁴, zice Domnul. Oamenii fără Dumnezeu se îndulcesc de bunurile Sale, dar le primesc ca pe ceva căzut din cer, fără să-și ridice inimile la Cel care este Milostivul Dătător al lor. Dâșii au nevoi nenumărate, dar nu își înalță cugetul la El, Care este gata să-i ajute. Ceas după ceas trece fără ca o privire, un strigăt, o dorință să se înalțe către cer.

Stau și mă gândesc: oare nu e tot așa cu cei care ascultă aceste cuvinte? N-am trăit noi, oare, zile din viața noastră, ca și cum n-ar fi fost Dumnezeu peste noi și Mântuitorul lângă noi? Da, și chiar mulți dintre cei mai râvnitori, adeseori L-au uitat pe Dumnezeu. Cât de puține sunt minutele din timpul zilei când El este Cel Întâi și mai înalt în gândurile noastre!

Și dacă ar fi numai atâta! Dumnezeu nu e în cugetele multora, dar nici în plănuirile pe care și le fac dâșii pentru viitor. Întotdeauna noi frământăm în capul nostru fel de fel de planuri de a fi fericiți: unii într-un chip, alții în altul. Negustorul intră

⁴ Isaia 1, 3.

și se afundă în negoțul lui, scoate și cheltuiește bani cu speranța unui bun câștig. Plugarul își împarte ogorul lui după cum i se pare mai folositor. El seamănă și așteaptă să-și umple coșarul. Sluga lasă un stăpân, cu nădejdea de a găsi altul mai bun. Noi ne hotărâm să facem mâine cutare sau cutare lucru. Ne zămislim planurile noastre pentru săptămânile și lunile care au să vină.

Dar unde este Dumnezeu în toate aceste planuri? Deloc nu L-am întrebat pe El. Am lucrat totul fără El. Și cu toate acestea nu putem să mișcăm un singur pas, nu putem în nimic s-o scoatem la capăt, fără mijlocirea Lui. Este adevărat că nouă ni se pare că ajungem uneori cu bine la capăt și fără ajutorul Lui. El ne ajută uneori și fără să-L căutăm. Dar este înspăimântător lucru să vezi un om fără Dumnezeu, crescând în toate bunurile, să-l vezi că ajunge din ce în ce mai bogat, că turmele i se înmulțesc, și, cu toate acestea, nici o binecuvântare asupra lui. Mai degrabă, toate planurile noastre să rămână baltă, decât să înflorească fără Dumnezeu.

Să ne gândim la aceasta, fraților. Să începem viața din nou. Să punem rânduială în planurile noastre. Să ne încredințăm calea în mâinile Domnului, să ne încredem întru El, și El ne va ajuta s-o trecem. Este drept, foarte drept să ne gândim la viitor. Este foarte drept să fim muncitori în treburile noastre. Trebuie să fim încălziți și de Duhul Domnului. Fericit bărbatul care ia pe Dumnezeu în tovărășia lui și care dorește ca orice lucru să-l înceapă, săvârșească și sfârșească în Dumnezeu.

Trebuie să mărturisim, fraților, că sunt mulți dintre noi în casele cărora nu este Dumnezeu. Prietenilor li se zice: „Bine ați venit!”, oaspeții sunt bine primiți, dar El, prietenul cel mai adevărat, oaspetele cel mai bun, nu este primit, I se închide ușa. Și totuși unde este Dumnezeu, acolo este pace – pace în acea casă, în acea familie, în acele inimi.

Îți stă o piatră pe inimă când intri în casa omului necredincios și fără Dumnezeu. Poate că la dânsul este gospodărie

bună. Toate lucrurile îți arată îngrijire, băgare de seamă și rânduială. Poate că stăpânul și stăpâna sunt buni, primitori, binevoitori în tot chipul. Dar este o lipsă în acea casă. Lipsește tocmai ceea ce e mai de preț. Dumnezeu nu este acolo. La toate lucrurile se gândesc și pe toate le fac, dar tocmai cel mai folositor este lăsat în neîngrijire. Vai! Nu e așa, oare, cu multe case și căscioare în care intrăm adeseori?

Ascultați ce zice Domnul însuși: „Eu voi fi Dumnezeul tuturor semințiilor lui Israel, iar ele vor fi poporul meu”⁵. „Domnul blestemă casa celui fără de lege și binecuvântează adăposturile celor dreți”⁶.

Acum, fie că sunteți bogați, fie săraci, vedeți că Dumnezeu este cu voi, locuiește cu voi, ridicându-și casă în mijlocul vostru. Este un lucru la care eu v-aș îndemna cu tot dinadinsul să-l faceți fără întârziere: să puneți pe Dumnezeu la temelia familiei voastre. Binecuvântarea va veni peste voi, pentru că zice Dumnezeu: „Eu preamăresc pe cei ce mă preaslăvesc pe Mine”⁷.

Dar mai este alt loc din care adeseori Dumnezeu este alungat: din inimile noastre. Aici mai cu seamă dorește El să-și așeze locuința. „Că așa zice Domnul a Căru locuință este veșnică și al Căru nume este Sfânt: Sălășluiesc într-un loc înalt și sfânt, și sunt cu cei smeriți și înfrânți, ca să înviorez pe cei smeriți cu duhul și să îmbărbătez pe cei cu inima frântă”⁸.

Comoara iubitorului de argint în inima sa este. Bani albi pentru zile negre, mulți, puțini câți are, poate să și-i pună la casa de economie. Ei pot fi depuși acolo și puși să-i dea dobândă. Pofa de bani însă, dragostea nedespărțită de ei, tot cu sine este, tot în inima sa stă, nu s-a dus și ea la casa de economie.

⁵ Ieremia 31, 1.

⁶ Pilde 3, 33.

⁷ I Regi 2, 30.

⁸ Isaia 57, 15.

Tot așa este, fraților, dacă avem comoara în cer, dacă Dumnezeu este Dumnezeul nostru și Hristos Domnul, prietenul nostru. Fără îndoială că atunci Îl vom simți în inimile noastre, întărindu-ne, încălzindu-ne și umplându-ne de bucurie, pace și mulțumire.

Dacă suntem dintr-aceia care n-au în inimă pe Dumnezeu, nu putem fi fericiți. Putem avea prieteni și copii care să ne iubească. Putem avea belșug cât de mult. Poate lumea să-mi pară numai o sărbătoare. Dar nu pot zice: „Sunt fericit!”. Nu-mi pot înălța inima până la Dumnezeu și să zic: *Mărire Ție, Doamne, că este pace – pace binecuvântată în sufletul meu.*

Ați văzut, fraților, că viața aceasta a omului necredincios nu este viața cea fericită. Dar am cercetat-o numai așa cum o vedem zilnic, cum se scurge liniștită. S-o cercetăm cum este și în zilele grele, și atunci veți vedea, fraților, că viața omului fără credință este cea chinuită.

II

Să ne ducem cu mintea la omul care se apropie de sfârșitul vieții, în toată tinerețea și în zilele bune a huzurit fără să se gândească că este un Dumnezeu pe lume, Care vede faptele. Cugetarea că toate acestea se sfârșesc odată îi va fi venit în cap, dar nu s-a mai gândit apoi la asta, zicându-și că e departe de tot și că mai are de petrecut. Iată-l însă din petrecere în petrecere, din an în an tot mai slăbit, iată-l, în sfârșit, bătrân! Acum, toate plăcerile din trecut îi vin în minte ca un nor amenințător. Vede că se apropie de un sfârșit, dar nu știe ce-i aduce. El se teme, fiindcă atunci când nu știi ce se va întâmpla, mai degrabă te duci cu mintea la rău decât la bine. Pe fiecare zi, temerea asta este mai chinuitoare. El vede că moare fără nici o speranță pentru viitor. Moare, dar ce-o să fie oare după moarte? Gândurile pe care le-a alungat în tinerețe, acum îl chinuiesc la

bătrânețe. În nopțile cele lungi se zvârcolește în nedormire. Gândul că poate se stinge pe veșnicie sau îl așteaptă vreo pedeapsă îi stă ca un călău amenințător. Vine ceasul morții, și ce luptă, ce chin, ce durere cumplită! Se apucă cu dinții de această viață pe care o părăsește. Dacă ar avea o scânteie de credință! Dar nu, n-o are și intră în moarte ca într-o prăpastie neagră și fără fund.

Ce privești deosebită ne dă omul care toată viața s-a încălzit la focul credinței în Dumnezeu! El trece prin viață ca omul care știe fără greș de unde pleacă și unde o să ajungă. Și dacă nu duce o viață de huzur, el știe că toată fapta bună îi aduce dobândă în cer, și pentru acela ca pe o buruiană de leac o îngrijește și o udă. El intră în bătrânețe, dar intră cu nădejdea omului care așteaptă răsplata faptelor sale. Departe de a fi chinuit, simte o mulțumire fără margini. El nu se mai îngrijește ce-o să fie după moarte, fiindcă știe negreșit că merge în sânul Tatălui. Vine sfârșitul vieții. Toți îl plâng. El însă moare cu zâmbetul pe buze. Moare ca un creștin împărțășit, cu lumânarea în mână, cu preotul lângă el, ca omul care de nimic nu și-a bătut joc în viață și cu cinste vrea s-o sfârșească. Fericiți cei ce au crezut, și fericit este și acesta!

Ați văzut, fraților, unde duce nepăsarea și necredința, precum și fericirea care este împreună cu credința. Nu e nevoie să vă lămuresc mai mult.

Totuși trebuie să vă mai spun că viața omului credincios este întotdeauna însuflețită de nădejde. El niciodată nu deznădăjduiește. În ceasul celei mai mari slăbiciuni se uită spre cer și simte că totul este trainic și nevătămat. Acolo este Părintele său, așezat pe tronul cel veșnic. Acolo este Mântuitorul, nu Mântuitorul îndurerat, batjocorit și ucis de oameni, ci Mântuitorul plin de viață, Care șade de-a dreapta Tatălui, Mântuitorul Atotputernic, Care ne-a răscumpărat și Care acum Se bucură, binecuvântând pe cei pe care i-a mântuit. Acolo este

ancora sa prinsă cu tărie. Acolo este nădejdea sa clădită pe piatră. Și, când creștinul se ține de ea, nimic nu-l mai poate smulge din mâinile Tatălui. Toate încercările pot să vie, boală, moarte; creștinul întărit în credință, însă, are armele veșnice cu care luptă. Cine poate să-l miște de pe nezuguduita sa temelie?

Astfel este, fraților, omul cu credință. Nădejdea niciodată nu-l părăsește. El știe că are întotdeauna un adăpost și un scut în credința sa.

Dacă ai asculta pe oamenii fără credință, ai crede că viața celui credincios e cum nu se poate mai urâtă, că nu are nici un farmec. Oamenii necredincioși, când îți vorbesc de viața lor petrecută în chefuri și destrăbălări, o ridică în slavă. Viața omului care trăiește cu credința în Dumnezeu și lucrează cu ea li se pare grea și întunecoasă. Numai viața lor stricată și de pierzare, sufletului și trupului li se pare vrednică de trăit.

Ei, bine – nu e așa! Și pentru a vă lămuri mai bine am să vă aduc o pildă. Când Dumnezeu a vrut să dea lege poporului evreu, a chemat pe Moise, mai marele lor, în muntele numit Sinai, ca să le dea Legea. Muntele însă clocotea de puterea dumnezeiască care se afla acolo. Trăsnete și fulgere se încrucișau, de credeai că muntele se prăbușește, iar cerul ia foc. Ia, gândiți-vă acum ce făcea poporul care sta în vale și aștepta legea? Fără îndoială că în mijlocul zgomotului asurzitor și a trăsnetelor cumplite credeau că Moise a pierit și nu se mai întoarce la dânșii cu Legea. Moise însă stătea viu și nevătămat.

Așa este, fraților, și cu oamenii credincioși, și necredincioși. Cei necredincioși fac cu credincioșii ceea ce poporul evreiesc făcea cu Moise. Lor li se părea că Moise a murit, dar el era teafăr. Cei necredincioși zic că viața celor credincioși e urâtă, dar lor numai li se pare așa, fiindcă sunt orbiți de viața lor desfrânată. Ei judecă numai de departe, așa cum și evreii de departe judecau despre muntele Sinai, unde se suia Moise spre a lua tablele legii. Muntele era frumos pentru cine stătea sus,

înfricoșat pentru cine-l privea de departe. Pentru necredincios, credința i se pare înfricoșată; celui credincios însă îi este nepus de dulce. Omul grosolan, care nu judecă decât la suprafață, se miră când vede pe altul suindu-se din ce în ce mai sus pe scara vieții creștine. Ce zice el?! Mai bine rămân la capăt, decât să mă sui în vârf. Și urăște pe tot cel ce merge în calea vieții creștine, ca și cum i-ar aduce lui vreun rău. El zice ce ziceau evreii: „Dumnezeu să nu grăiască cu noi, ca să nu murim”⁹. Dar Dumnezeu a grăit către Moise, și nu numai că n-a murit, ci inima i s-a umplut de o dulceață cerească. Ceea ce pentru evreii plecați spre plăcerile cărnii era groază, pentru el era pace – pace și liniște dulce.

Astfel e viața celui ce trăiește în credință, fraților, viață pașnică și netulburată. „Pace multă”, zice proorocul David, „au cei ce iubesc legea Ta și nu se smintesc”¹⁰. Omul credincios, fie că i se întâmplă bine, fie rău, aceeași seninătate are. El se ridică cu mintea la Dumnezeu și acolo își găsește odihna și mulțumirea pe care viața pământească cu nevoile ei nu i le-au dat. Numai în astfel de împrejurări putem pricepe toată adâncimea cuvintelor Mântuitorului: „Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi. Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, căci sunt blând și smerit cu inima, și veți afla odihnă sufletelor voastre. Căci jugul Meu este bun și povara Mea ușoară”¹¹.

Mare este ușurarea care o capătă omul prin credință. Când o mamă duioasă știe pe fiul său dus departe la război, peste țări și mări, cine va da alinare și odihnă sufletului dânzei chinuit? Înfumurarea necredincioșilor? Nu, fraților, ci credința – credința în puterea lui Hristos, Domnul nostru. Acolo află ea, și acolo vom afla și noi odihna sufletelor noastre.

⁹ Ieșirea 20, 19.

¹⁰ Psalmi 118, 165.

¹¹ Matei 11, 28-30.

Pentru toate acestea, fraților, credința a fost socotită de mult preț în viața creștinească. Ceea ce este ancora pentru corabie, este și credința pentru creștin. Vine furtuna, valurile se ridică, se aruncă turbate asupra corăbiei. Ea însă stă liniștită și nemișcată. Așa este și creștinul. Vin lovituri și ispite de tot soiul, el însă rămâne netulburat, fiindcă credința lui este ancora care îl ține legat de puterea lui Dumnezeu.

Sfinții Părinți întotdeauna au laudat-o cu multă căldură. Sfântul Ambrozie zice: „Credința este temelia tare a tuturor deprinderilor bune”¹². „Tot credința – adaugă Sfântul Ioan Gură de Aur – este începutul dreptății, izvorul sfințeniei și inima dreptei serviri a lui Dumnezeu”¹³.

Acum, fraților, când se apropie timpul ca fiecare să ne îndreptăm spre casele noastre, să ne gândim ce înseamnă a trăi fără Dumnezeu, fără credință, a simți că Dânsul este departe de noi, că El este Dumnezeul nostru și totuși stăm fără legături cu Dânsul. Oh! Cutremură-te numai la gândul că pot trăi un ceas, un minut chiar, fără Dumnezeu! Nu îndrăzni să mai începi o zi fără a cere de la Dânsul să te călăuzească, să te îndrepte, să te păzească și să te binecuvânteze.

Nu îndrăzni să-ți mai pui într-o noapte capul pe pernă, fără a-L ruga să te păzească. Vorbește cu tine însuși și spune: de azi încep o viață nouă, Dumnezeu va fi Dumnezeul meu, în voia Lui voi umbla.

Gândiți-vă, apoi, cum viața fără credință e și o viață fără nădejde. În ceasul acela când, părăsit și singuratic, inima și trupul tău cad slăbite, când lumea se frământă fără a se gândi la tine, când prietenii nu pot să te ajute și nici avuția, dacă o ai, nu poate să-ți aducă mângâiere; în ceasul în care viața merge spre apus, iar moartea se apropie tot mai mult, când totul se stinge și veșnicia se întinde înaintea ta – cât de mare este, atunci,

¹² În Psalmul 40.

¹³ *Sermo de fide, spe et charitate.*

nenorocirea de a nu avea nici o speranță, nici un braț părintesc pe care să ne sprijinim, nici un Mântuitor Care să ne ducă la adăpost?

Acum, fraților, în această, zi de mare sărbătoare, să ne încălzim la soarele credinței care întărește și oțelește sufletele oamenilor. Acum, când am văzut tot prețul ei, s-o sădim adânc în sufletele noastre, fiindcă fericită este credința, fericiți cei ce au crezut! Amin.

Predică la Duminica Mironosițelor

Rolul femeii în creștinătate,
cu aplicație la rolul ei și în societate

Fraților,

Suntem într-a treia Duminică de la Paști. Ca și un copăcel care, până dă căldura, stă înnegrit, fără pic de verdeață, cu mugurii închiși așa am fost și noi. Am trecut prin tristețea Postului Mare și am stat cu inima strânsă ca și copăcelul în timpul frigului. Cum s-ar putea creștinul bucura, când se gândește că se apropie patimile Mântuitorului? De aceea, Postul e cel mai potrivit lucru pentru tristețea inimii lui. Ajuns la sfânta zi a Învierii Domnului, creștinul trece de la întristare la bucurie. Inima lui se deschide, după cum și mugurii copăcelului încep a se deschide la venirea căldurii. Dar căldura se tot întetește și mugurii se tot deschid, se fac frunze, cât colo iaca și florile.

Dar nici cu creștinul nu e altfel, fraților. Inima lui, înveselită la Paști, merge înainte tot veselindu-se, ca mugurele. Din duminică în duminică, sfânta mamă, Biserica, îi tot pune înainte învățături frumoase din viața Mântuitorului, desfătându-i urechea în același timp în îngereasca cântare „Hristos a înviat”. Mai avem puțin până la Înălțare, și îndată ajungem și la Duminica Mare. În această zi putem spune că sufletul creștinului e ca un pom înflorit. De la Paști și până în această zi, el a tot crescut ca mugurele, s-a desfăcut – iată-l și în floare!

Ei, fraților, dar pomului i se dă căldură, fără s-o caute el. Creștinul însă trebuie ca el să vină în sfânta casă a Domnului, și aici trebuie să fie și cu sufletul, nu numai cu trupul. Cum să

încălzească și înflorească Biserica sufletele noastre când noi îi închidem urechile?! Iată, suntem între Paști și Duminica Mare. Trebuie la toate să luăm aminte ca până la Pogorârea Sfântului Duh sau Duminica Mare să ajungem într-adevăr înfloriți. Timpul care se scurge între Paști și această zi este cel mai frumos din întregul an creștinesc.

Parcă și firea toată se bucură cu noi. Abia încălzită pe la Paști, ajunge la căldură deplină în Duminica Mare. Însă ca să te bucuri și tu, suflet creștin, trebuie să crești neîncetat în bucurie. N-ai să ajungi în vârful scării până nu te-ai suit pe trepte. Iată, azi suntem într-o astfel de treaptă. Ne aflăm în Duminica a treia de la Paști, pe care Biserica o numește Duminica Mironosițelor. Să ascultăm învățăturile ei ca să creștem neîncetat ca mugurii la razele soarelui, și așa, din treaptă în treaptă, să tot trecem mai sus ca să putem culege roadele vieții noastre creștinești.

I

Fraților,

Ziua de azi, numită Duminica Mironosițelor, sărbătorește amintirea acelor femei miloase care s-au dus să ungă trupul Mântuitorului, după îngroparea Sa. Vedeți, numai niște femei cu sufletul milostiv și îndurerat s-au dus să-și facă cea din urmă datorie către Cel despre Care nu știau de se va mai ridica din morți. El S-a sculat însă, fraților, a înviat, înviind și pe femeie la o viață nouă și neauzită până atunci. Învățătura Mântuitorului ridică cinstea femeii din rușinea de veacuri în care zăcuse până în acea vreme. Dacă v-aș spune cum era socotită femeia mai înainte de venirea Mântuitorului, v-ar înspăimânta. Niciodată n-a fost ea socotită tovarășă credincioasă a bărbatului, ci mai mult roabă care trebuia să se plece sub un jug apăsător. Era un fel de animal de muncă, cu puțin mai presus

decât necuvântătoarele. Nimănui nu-i trecea prin cap că ar merita o soartă mai bună. Pierise din mintea oamenilor că Dumnezeu o făcuse tovarășă a bărbatului atunci când i-o dăduse lui Adam. Iată, în sfârșit, ivindu-Se Mântuitorul Care ne-a mântuit din ghearele păcatului. Pentru femeie, Dânsul S-a făcut încă odată Mântuitor: nu numai de robia păcatului a mântuit-o, ci și din robia vieții de toate zilele.

Numai de la venirea Mântuitorului, legătura dintre bărbat și femeie s-a preschimbat. De la ceea ce era înainte – ca o legătură dintre rob și stăpân – a ajuns o legătură sfântă, așa cum o ține Biserica până azi. Unde s-a pomenit până la Hristos de Taina Nunții care unirea bărbatului cu femeia o aduce ca un jurământ înaintea lui Dumnezeu! Sub domnia legii lui Hristos, bărbatul și femeia nu mai sunt stăpân și slugă. Ei sunt doi tovarăși care s-au legat înaintea lui Dumnezeu să-și ducă viața împreună. Iar Dumnezeu primește legătura lor și o sfințește ca să propășească spre tot lucrul bun. În învățătura legii creștine, nunta este un fapt fericit în viața omului. Și bărbatul, și femeia intră cu pieptul și inima deschisă, fără nici o teamă, ci cu încredințarea că se duc la fericire.

Numai Hristos a dat cheazășia fericirii, fraților. Numai Hristos a ridicat femeia la treapta ce i se cuvenea. Bărbatul, ca mai puternic, femeia ca mai simțitoare, au ajuns să se întregească unul pe altul. Bărbatul este capul, iar femeia inima căsătoriei. Dumnezeu n-a dat toate unuia și toate altuia, ci unuia i-a dat putere și vitejie, altuia inimă și duioșie, ca, uniți, să poată forma un întreg. Când Mântuitorul fu pornit cu crucea ca să fie răstignit, numai femeile plâneau în urmă. Lor le-a zis Mântuitorul: „Fiicele Ierusalimului, nu mă plângeți pe Mine, ci pe voi plângeți-vă și pe fiii voștri”¹⁴. Pentru aceasta am spus că în femeie este mai multă inimă și că numai ea întregește puterea și vitejia

bărbatului. Bărbații erau nepăsători la Răstignirea Mântuitorului, numai femeile au plâns.

Iată, fraților, cum Domnul Hristos a șters multe dintre suferințele lumii vechi. Robia femeii era un izvor de neîncetat chin pentru dânsa, însă Mântuitorul o pune [pe femeie] în starea nesfârșitei bucurii.

Dar dacă Mântuitorului Hristos a curățit-o pe femeie de lepra robiei, dacă a ridicat-o la treapta de vrednicie la care Biserica o ține până azi, s-au născut însă pentru dânsa și unele datorii noi, care sunt potrivite cu starea de cinste în care se află.

II

Bărbatul și femeia prin căsătorie se leagă să ducă un trai împreună și să-și întemeieze o stare a lor. Adevărata coroană a unei căsătorii sunt copiii. Față de ei femeia are mari datorii, fiindcă ea stă mai mult în casă și ea se poate ține mai mult de ei. Cine a ridicat femeia la vrednicia de tovarășă a bărbatului? – Hristos. Deci tot după Hristos are și ea datoria a-și crește copiii. Tu, femeie, prin Hristos ai ajuns la viață cinstită, tot prin Hristos du-ți copiii la viață binecuvântată. Sădește de la început într-înșii sămânța spre fapte bune ca să nu ai a te căi mai târziu de căile rele pe care au apucat. Du viața ta așa ca ei să vadă în tine apucăturile cele bune. Copilul, ce vede la părinți, face și el. Vai și amar e când părinții își arată cusururile în fața copiilor! Tot la aceste cusururi se vor deprinde și ei, iar târziu, când vor vedea că sunt primejdioase, pe părinți îi vor blestema.

Se cere deci ca femeia să nu se arate nevrednică de cinstea la care a ridicat-o Hristos. Cele mai bune mame au fost cele creștine. Prin buna creștere dată fiilor lor, unii dintre aceștia au ajuns sfinți, pe care Biserica îi cinstește azi¹⁵. Dacă vom cerceta

¹⁵ Cine vrea amănunte, să citească *Sfântul Vasile*, tradus de IPS Mitropolit Primat Iosif, Cap. I. se găsește în București, la Tipografia Cărților Bisericești.

bine, vom găsi că buna temelie pusă de mame a fost cea pe care s-a clădit sfințenia fiilor.

Pentru aceea, femeia nu trebuie să uite că este ridicată din robia păgânismului de Domnul nostru Iisus Hristos. Adusă în starea aceasta de soață, deopotrivă cu bărbatul, trebuie să-și amintească că Mântuitorul este Înălțătorul ei. Prin nimic nu-i poate mulțumi mai bine decât prin îndeplinirea învățăturilor Lui în sufletul copiilor.

Sunt și azi multe neamuri păgâne pe fața pământului și – Doamne! – în tristă stare se află femeile la dânsle. Stau tot așa ca și acum două mii de ani înainte de venirea Mântuitorului. Mai este ceva și mai însemnat încă! Dacă Domnul Hristos a ridicat femeia la așa cinste în legătura dintre ea și bărbat, urmează că femeia nu trebuie să își lege traiul împreună decât numai prin binecuvântarea Bisericii. Când Biserica înalță la așa mare preț unirea bărbatului cu femeia, este de mirat ca tocmai ei să fugă de această [binecuvântare]. Ba este nu numai de mirat, ci și uimitor, fraților, ca bărbatul sau femeia să fugă de cinstea pe care le-o dă Biserica prin binecuvântarea căsătoriei. Acesta este semnul că Mântuitorul Hristos a ridicat sus vrednicia femeii, că n-a socotit-o ca un gunoi. Biserica întemeiată de Dânsul a arătat de la răsărituri până la apusuri că femeia creștină nu mai e ca cea păgână! Ei, bine, fraților, atunci cum unii își mai leagă un trai împreună, fără a se gândi să-l sfințească mai întâi în Biserică? Mare rătăcire e aceasta! Apoi nu se gândesc ei că se întorc din nou la noroiul din care i-a scos Mântuitorul? Domnul Hristos a făcut această legătură cinstită, pe femeie a făcut-o soață adevărată, și tu fugi de cinste! Apoi nu vă gândiți, oare, că cine nu se cinstește singur, nici alții n-au să-l cinstească? În zilele noastre am ajuns și la această pacoste: vezi gospodării întemeiate, fără să fie Dumnezeu la temelie. Nu s-a început lucrul cu Dumnezeu și te miri de-o ieși bine. Unde sunt timpurile bătrânilor noștri, când românul, și de era pace, și de era război, pornea cu Dumnezeu înainte?! De era

treaba cât de mică, cu „Doamne, ajută!” începea, și totul îi izbândea. Și acum te gândești, tu, oare, că la o faptă atât de mare precum căsătoria, te poți lipsi de Dumnezeu?! Amară rătăcire, fraților! Ce-a fost bun am lăsat, ce-a fost rău aceea am semănat și secerat! Când cineva își începe gospodăria cu o femeie, fără să mai alerge la binecuvântarea Bisericii, pare un fel de târguială, pe care azi o faci și mâine o desfaci. Femeia rămâne în aceeași stare păgână din care a scos-o Mântuitorul! Ei, femeie, femeie, dacă ai prețui, tu, cinstea cu care te-a învrednicit Mântuitorul, pe vecii vecilor ai fugi de aceia care vor să-și lege traiul cu tine, fără Biserică! Cine pierde din asta? Tu, femeie, căci lepezi cinstea în care te-a îmbrăcat Mântuitorul.

Iată deci încă o datorie pentru cei ce sunt sub legea creștină: să nu arunce cinstea care Mântuitorul a dat-o femeii. Mai cu seamă femeia să o păzească, căci a ei este.

Fraților, știți că atunci când cineva este înălțat la vreo treaptă mai mare, i se dă și lucrul său mai de cinste, potrivit cu treapta. Când ești mic, faci și treburi mai mici; când ești mare însă, faci și treburi mai mari. Tot așa și cu femeia. În starea tristă în care zăcea înainte de Hristos, nu făcea decât lucruri de acestea, de vită, fără a se mai gândi că este un suflet într-însa. Legea lui Hristos a schimbat cu totul starea aceasta. A ridicat-o la cinste; pentru aceea trebuie să se gândească și ea la ceva și mai înălțător pentru sufletul ei. Simțirile cele mai duioase și mai curate sunt mai mult ale femeii decât ale bărbatului. Ea este mai slabă, dar și mai miloasă, și mai compătimitoare. De aceea, este de datoria ei, nu de a înăbuși aceste frumoase simțiri, ci de a le pune în lucrare. Ea ar trebui să se pună în frunte când este vorba de dragostea și ajutătoarea copiilor săraci, de îngrijirea bolnavilor, de datoriile către cei adormiți, și altele. Asta nu înseamnă deloc că bărbatul nu trebuie să facă și el tot așa, nu. El însă fiind întotdeauna mai mult după treabă decât în casă, îi e mai greu. Toți ați văzut vreun spital. Ei bine, cine îngrijește de bolnavi acolo? Tot femeia, că așa e mai potrivit. Unde este vorba

de milă, acolo femeia trebuie să fie întâi. Și ce serbăm noi azi, fraților, decât mila unor femei, care prin mila lor și-au înscris numele în cartea mântuirii! Milă nemăsurată au arătat aceste femei – pe care Biserica le-a numit Mironosițe – către Mântuitorul. Zăcea în mormânt Domnul nostru și ele s-au dus să-L ungă cu miresme. Tot ele au avut cele dintâi fericirea de a afla de Învierea Mântuitorului. Numele lor a străbătut și va străbate încă de-a lungul veacurilor spre a da îndemn și altora să facă ca dânsule.

Pentru aceea, fraților, țintuiți în sufletul vostru tot ceea ce ați auzit; și voi, femeilor, nu aruncați veșmântul cinstirii cu care v-a îmbrăcat Domnul Hristos; cu tot lucrul bun și de folos îndeletniciți-vă. La razele calde ale soarelui creștin încălziți-vă sufletul. Nu înăbușiți simțirile înalte și frumoase cu care v-a înzestrat Dumnezeu. Faceți ca aceste Mironosițe, care, fără a fi îndemnate de cineva, au dat drum deschis milei ce le uda sufletul. Numai astfel vom lucra spre cea mai înaltă mărire a lui Dumnezeu și spre fericirea noastră. Amin.

